

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
Kunnap utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kőszíratok visszadási
vagy megőrzésére nem vállalunk.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, okt. 12.

A választások után.

— Politikai tudósítónktól. —

Budapest, október 10.

Az ország kerületeiben eldőlt már a választási küzdelem. A még hátralevő huszonhárom pótválasztás mit sem változtat az eddigi eredményeken. A népakarat kimondotta a maga véleményét. Megelégedést keltett egyfelől, súlyos csalódást okozva sokaknak, főleg azoknak, a kik eddig nem a népakarat igazi és tiszta megnyilvánulása által, hanem a korrupció és a választási atrocitások egész tömege által tartották fenn hatalmukat.

Az ideai képviselő választások bő alkalmat nyújtanak az éles szemű politikusnak a megfigyelésre. És az össz-eredményből — de nem az egyes pártok számerejéből — következtetést lehet vonni a belpolitika jövő átalakulására is.

Megelégedést keltett mindenfelé, hogy az erőszakos intransigens elemek többsége kimaradt a parlamentből. Értjük ez alatt a Bánffy-féle csoportot, a mely szokása szerint ismét jelszavakkal a liberális köpenybe burkolódzva ment bele a választási küzdelembe, de csufos vereséget szenvedett. A vezér maga, a ki pedig ezelőtt pár héttel oly vehemenciával támadta meg és utasította ki a szabadelvű pártból az agrár programot hirdető Károlyi Sándor grófot, a csata-

téren maradt, vele együtt az elmúlt rendszer legvitézesebb katonái. A hirhadt *ex-lex törvényjavaslat aláírói közül 127-en buktak el* a választási harcmezőn, köztük a parlament eddig nagyon számottevő elemei.

Mig ellenben azok, a kik eddig is a józan, békés politikának voltak hívei s a nép boldogulását nem jelszavak hangoztatásában, hanem egy közgazdasági program felállítására és végrehajtásában keresték, tömegesen kerültek be az új képviselőházba. Agráriusok nyolczvanan lettek megválasztva. S ez a szám azt jelenti, hogy a jövő parlament sokat fog mezőgazdasági kérdésekkel foglalkozni, vagyis elhanyagolt mezőgazdaságunk új életre fog kelni.

Ez a tény örvendetes. Kíváncsinos lett volna azonban, hogy ha a választások elvi harcában egy teljesen kidolgozott és reális alapra fektetett *ipar program* is szerepelt volna. Közel jövőben kerül ismét szőnyegre az új kiegyezés megkötése, szükség lesz tehát oly férfiakra, a kik a magyar ipar és kereskedelem érdekeit határozottan megvédeni hivatva vannak. Ilyenek pedig bizony nagyon kevesen lettek megválasztva, a mennyiben már a múlt házban is csak gyéren voltak képviselve.

Érdekes és mindenesetre nagyon jellemző eredmény a függetlenségi eszmék nagy térfoglalása. A két függetlenségi frakció a múltkor 60 tagból állott, s számuk most túlhaladja a 90-et. Pedig mind a ketten szervezetlenül mentek

bele a küzdelembe s sokat ártott nekik a testvérharc is, a mely közvetlenül a választások előtt ujult meg nagy erővel. Sok helyen hiányzott az alkalmas jelölt, Kossuth Ferenczet betegsége gátolta a kerületek körülutazásában. A másik vezér *Ugron Gábor* éppen a választási harcok alatt tűnődött legjobban, hogy maradjon-e továbbra is a politika mezején, vagy pedig visszavonuljon bércezes erdélyi magányába. A magyar kerületek $\frac{2}{3}$ -a mégis függetlenségi képviselőt választott, sőt már az oláh és szerb lakta vidékeken is terjedőben van a függetlenségi eszme.

Mind ez annak a jele, hogy a 67-es politika a mai állapotban túlélte már delöljét s a magyar választó közönség komolyan gondolkozni is kezd a felett, hogy Ausztriával való szövetségünk megéri-e azt az áldozatot, amelyet érdekében hozunk.

Ha a függetlenségi pártok megértik végre a nép intő szavát s erélyes közgazdasági program fölállítására határozzák el magukat, akkor a jövő politikai átalakulások alkalmával az övék lesz a vezető szerep. A fő azonban az, hogy bele tudjanak illeszkedni a népelet gondolkodásába, a mely nem a frázisok hajszolásában, hanem megélhetésnek biztosításában keresi jövőjét.

A néppárt teljesen izoláltan ment neki a választási küzdelemnek. Hadat üzent mindenkinek, a ki nem vallott vele azonos elveket. A legnagyobb baja kétségen kívül jelöltjeinek népszerűtlensé-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A k ö z ö n y.

Irtá. Ujlaki Antal.

Tudtam, hogy délutáni négy órakor temetik s az óra már hármát ütött, mégis késlekedtem. Késlekedtem, mert arcomon nem a fájdalom borja lebegett, hanem az a visszataszító fásultság, amely unalomról, fagyos közönyről, rideg egykedvűségről tesz tanúságot. Szerettem volna sirni, de inkább nevetésre torzult az arcom; nevettem magamat. A mint a tükröt előttem elmentem, észrevettem, hogy a fejembe tévedésből az öreg lakótársam horpadt csilinderét nyomtam, mely egész a fülemig ért. S én ezen most nevetni tudtam. Odakünn a sáros, stüpedékes talaju utcán, azon bosszankodtam, hogy miért nevetek én most, mikor annak temetésére akarok menni, a ki nekem legkedvesebb volt az életben.

Borongós, esős idő volt.

Sietve, köhécselve haladtak az emberek végig az utcán.

A sütőbolt előtt kint állott a vastag pék tulajdonos elbizott leánya. Megütödvé bámul-

tam rá. Nini, hiszen ez a lány él még, hát akkor hogy van az, hogy ő halva van? Hiszen pár nap előtt még együtt sétáltak karöltve az utcán. Különösnek tetszett előttem, hogy míg az a lány majd kicsattan az egészségtől, addig ő egy élettelen, vértelkül való váz.

Futó melegség áradt szét mellemben, a mint a szép péklányra néztem, de tovább menve, újra a halottleány jutott eszembe és mintha jéggel dörzsölték volna meg testemet, meghorzongtam.

Dehát mért olyan egészséges ez a péklány és mért halott ő? Mért lepte meg épen az én kedvesemet az a halálhozó betegség? Mért éppen őt? . . .

Elhagyott, özvegy asszony egyetlen reménye, egyetlen vigasza, minden boldogsága volt Jolán. Összeroskadt a nehéz munkától egy nap az özvegyasszony és a kezéből kiejtett tűt a hü lány vette föl. Most már neki kellett az élettelen küzdenie. Még lázasabban, még fáradhatatlanabban dolgozott, mint az édes anyja. Egy vasárnap délután sétálni ment a anyja. Egy vasárnap délután sétálni ment a pék leánnyal. Verőfényes őszi nap volt. Az utcán a sárszemek, mint megannyi gyémánt-csöppök fénylettek a nap sugaraitól. A templom toronyának a kupolája, a borbélytányérok,

a Szlapecz csizmadia óriási csizmája szin-aranynak látszottak a nap ragyogó fényében. Gyermekszívük ártatlan lelkesedésével örültek a fiatal leányok a fényes vasárnap délutánnak. Mikor szürkült, mikor az utcákra köd ereszkedett le, elborult a két lány szíve is. Szinte megsiratták az őszi délutánt; megsiratták, mint egy korán elhunyt kedves halottat. Kődös este volt, mikor hazamentek s Jolán, a ki elfelejtett magával kendőt hozni, meghűlt. Másnapra fekvő beteg lett. Egy kendő miatt! . . . Harmadnap már konziliumot tartottak az orvosok s az anya kéztördelve állott a reménytelen beteg leány ágya mellett . . . Negyednapra már hadoklott a szegény Jolán. Hajnal felé még egyszer fölsírta haldokló leányát a nyomorúságtól, zenvedéstől elgyötört szegény özvegyasszony. Nem hitte, hogy meghal; egy kendő miatt! Keblére ölelte két kezével, száját szájára kapcsolta és mégis ellillant tőle az élet . . . A mi karjai között maradt, az egy élettelen váz volt, a melynek nyitva volt a szeme, de még sem tudott vele nézni, nyitva volt az ajka és mégis oly néma volt . . .

Hát nem volt bohóság egy kendő miatt meghalni? . . .

Nini! hiszen már vagy négy házzal túl is

Honi készítményű
Eredeti angol »
Valódi olasz » és
Pichler-féle gráci Loden

KALAPOK

az őszi idényre teljes

Fábry Testvérek

választékban megérkeztek és versenyképes árak mellett beszerezhetők

uridivat üzletében, Nagyvárad Fő-utca.

Telefon 76.

sege volt. S ily körülmények között nem számíthatott túl nagy eredményre, a pótválasztások után 25-re fog rugni a néppárti képviselők száma, a mi, tekintve a fentebb elmondott körülményeket, tisztességes eredmény. Különösen akkor, a midőn a néppárt által felállított mezőgazdasági program alapján, sokan ülnek az új szabadelvűpárt padjain, a kikre szükség esetén számíthat is. S a néppárt vezetői nem gondolkodtak rosszul akkor, a midőn e titkos szövetségeseiket a választók figyelmébe ajánlották.

Összevetve mindezeket, a választások végső konzekvenciájának az általános meglepődést tekinthetjük. Főleg nem panaszkodhatnak azok, a kik őszintén óhajtották a korrupció kiölését a magyar politikai közéletből.

A szabadevű párt vesztett tagjainak számát illetőleg sok régi hive maradt holtan a politikai porondon. De ezeket újak váltották fel, a ki a békés és a józan politika hívei lesznek. Az ellenzék sem panaszkodhatik, mert megsaporodott s megdöntötte végleg azt a rendszert, melynek megöléséért évtizedek óta küzdött.

Nyílt kérdésnek egyelőre még az maradt, hogy a most lefolyt választások tiszták voltak-e, s megfelelték-e azon várakozásnak, a melyet a politika nagymesterei a kuriai bírások iránt tápláltak. Sokan azt mondják: igen, az ellenzék közül azonban sokan tagadólag felelnek e kérdésre. Mindaddig meddő tehát a vitakozás e felett, míg a Kuria az egyes bejelentett esetek felett meg nem hozza az ítéletét. A végső konkluziót majd a megsemmisített mandátumok száma után lehet csak levonni.

Az előjelek után ítélve több megválasztott képviselő fogja elveszteni mandátumát a legfelsőbb fórum ítélete által. Mert a Kuria szigorú és kérlelhetlen lesz.

Uj választások.

Uj választás lesz a következő kerületekben:
16-ikén: Kecskemét mindkét kerületében, Pinczehelyen.

17-ikén: Budapest IX. kerületében, Esztergom-Dorogon, Kőbölkuton, Peéren, Fülöpszálláson, Vácson, Dárdán, Debreczen III. kerületében, Nagy-Martonban, Tabon, Letenyén, Baksán.

18-ikén: Nagy-Károlyban, Csengeren.

21-ikén: Mezőkövesden, Vágvecsén.

22-ikén: Gyulán.

23-ikén: Székelyhidon.

24-ikén: Stomfán, Bazinban.

27-ikén: Szentesen.

Ezenkívül még Ó-Becsén és Técsőn lesz új választás, a választás napja azonban még nincs meghatározva.

A legelső petíció.

A választási küzdelem utójátéka: a mandátum petíciójának. A sok petícióból eddig tényleg csak egy történt meg. A kir. Kuriához tegnap érkezett a *szepesszombati* választókerületből a legelső petíció, amelyben a megválasztott szabadelvűpárti képviselő, dr. *Nosz Gyula* volt polgármester megbízólevelét támadja meg háromszáz választópolgár. A kuriai bírások értelmében a költségek előleges fedezésére szükséges háromezer korona már beérkezett a magyar királyi bírósági letéptéptárhoz.

Megzáfolt kombinációk.

A félhivatalos *Budapesti Tudósító* a következő kommunikát közli: A miniszterelnöknek ő felségénél való tegnapielőtti kihallgatásáról a lapokban mindenféle híresztelések láttak napvilágot, amelyre nézve csak azt jegyezhetjük meg, hogy a miniszterelnök *azokról az előterjesztésekről, amelyeket ő felségének tesz, senkinek sem szokott nyilatkozni.* Ez esetben *nem is volt rá alkalma,* mert Bécsből egyenest Rátóra utazott és csak ma érkezik vissza a fővárosba.

A politika kulisszái mögül.

Budapest, okt. 12.

Széli és a bukottak.

Hatalmas udvar képződött a minap a Lloyd-klub társalgójában *Széli Kálmán* miniszterelnök köré. Odasereglett néhány nagyobbfejű bukott is. Egyikőjük kesernyés mosolylyal gratulál a főminiszternek, hogy büszke lehet a választások eredményére. Amire *Széli* imigyen felelt:

— Nehány *»jelentéktelen«* mandátum elveszett ugyan, a dolog nagy egészében azonban meg vagyok elégedve.

A gratuláló ur mosolya erre még keserényesebbé vált.

A paraszt képviselő.

Most, hogy az Akosfalviak egy egyszerű parasztembert küldöttek az országgyűlésre, hogy képvét viselje, megemlítették a lapok, hogy 1848-ban is volt egy földmives követe a parlamentnek.

Csupán a nevét nem írják meg. *Sziváknak* hívták az első magyar ködmönös képviselőt és édesapja volt *Szivák Imre* jelenlegi képviselőnek.

Az öreg *Szivákot*, a mikor az országgyűlésen megjelent, nem kisebb ember, mint *Kosuth Lajos* üdvözölte elsőnek.

A Tisza-lex áldozatai.

Nem lesz érdektelen megemlíteni, hogy azok közül a szabadelvű képviselők közül, a ki a Tisza-lex-et aláírták, *127-en* nem jutottak be ezuttal a Házba. Azok közül pedig, a kiket pedig *Podmaniczky Frigyes* báró a szabadelvűpárt hivatalosan ajánlott, csupán egy került be és az is csak azért, mert ellenjeltje visszalépett.

A nazarénusok a kölesdi választáson.

Kölesden történt, hogy a nazarénusok nem akartak szavazni, mondván, hogy ezt a szentírás tiltja. *Fichler Győző* nyomban talált erre is kádenciát, idézván a szentírás következő szavait:

mentem. Vissza kellett hát fordulnom, de még most sem találtam volna be a házba, hogyha egy aszottképi pupos leány elibem nem tipeg felemás cipőkben és szüntelen, siralmas hangon értésemre nem adja, hogy siessék, mert a pap már beszentelte a koporsót és mindjárt viszik... A felemás cipőjű leány futott a pékleányért, a ki szintén kösett a temetéstől. Biztosan őt sem érdekelte már a halott, bármennyire szerette az élt. Lehet-e csodálkozni, ha egy halott már egészen közönyösen hagy bennünket?

A mint félig kinyitottam a kapuajtót, a szél egészen sarkig kivágta azt. Vagy huszan, néhány kopott ember és az udvarbeli cselédek, álltak körül a koporsót, a melyet mindkét kezével görcsösen átfogott a gyászruhás anya.

Szlapecz ur, a jószívű csizmadia, egy lesett vállu, hosszú nyaku, gölya fejű, vézna emberke, lábujjhegyen elibem sietett.

A fülembé sugott:

— Hol késett az Istenért? ... Azt hittük, hogy a föltámadásig már nem is látjuk... Nézze, az a szegény asszony már rekedt a sirástól.

— Szlapecz, nemes, jó barátom, — szólottam komor hangon, én nem tudok sirni... Szlapecz ur sietve vágott vissza:

— Pedig ilyenkor illik...

— Éjjel-nappal a gép mellett vagyok, hiszen tudja... Szívem volt, örülni, szenvedni tudó szívem, mikor odamentem, most gép vagyok, azzá lettem én is...

Szlapecz ur megcsóválta a fejét, azután megsztatotta a karomat és intett, hogy vonjam el a koporsótól azt a szegény nőt. Hogy gyöngéden, úgy bánjak vele, mint egy törékeny fátallal, amelynek minden szála fekete gyász. Átfogtam karjaimmal azt a megtettesült fájalmat és lassan elvontam a koporsótól. Ő görnyedezve omlott vállaimra; nem ismert föl mindjárt, hanem mikor megpróbáltam vigasztalni, (száraz, érzéstelen hangon) följjagott; tágra nyitott szemekkel bámult rám, majd reszkelve összecsapta fölemelt kezeit, aztán görcsösen keblére ölelt és fáradt, fuldokló, tompa zokogással kiáltotta:

— Hiszen tégedet szeretett!... Tégedet szeretett!...

Ha meg nem szólalok, nem tépem föl a fájdalom sebéit. Mért nem is hallgattam?

Mint két vaskapocs fonódott derekam köré a gyászos özvegy karja. Hidegség áradt szét testemen. Fáztam, dideregtem a koporsó előtt. Cipőmet is átitatta a nedvesség a sáros talajon, felsőkabátom remegve libbent meg a széltől s a hideg őszi eső átitatta alsó kabátomat is.

— Kevélyen hordtam a szegénység rongyait, de ez a gyász megtör, porba sujt, — zokogta a gyászos nő.

Es ott körülöttünk mindenki siratta a szép ifjú leányt; a tavaszt, a melynek nyomában dal, illat, öröm fakadt és a melyet elrabolt ez a piszkos, sáros ősz... Búcsuztatót

fujt a susogó őszi szél a fekete koporsóba zárt tavasz fölött...

Irigyeltem a mások könnyeit. Elhatároztam, hogy sirni fogok én is. Hiszen menyasszonyom volt, hiszen legkedvesebbem volt a világon, hiszen minden reménységem ő hozzá fűződött, hát mért nem tudok sirni?

Hallottam a cselédnép suttogását.

— No, nézzék, a vőlegény nem sir...

Sáros mauskójával rám mutatott a sánta, tót viczeházmesterné és savó szemével hunyorítva, mérges hangon mondá:

— Mondtam, hogy lump... Ő tette tönkre... Ni, még nevet, a lump...

Szende tekintetű, hajporos hölgy szegezte rám tekintetét. Megismertem. A második emelet sarkában lakó kefének a vén leánya. Vajjon mit néz reám olyan furcsán? És mégis észrevettem, hogy az egész temetés alatt ő veti rám a legbarátságosabb tekintetet.

Szlapecz ur egyre azt vizsgálta, hogy mikor emelem már a zsebkendőt a szemeimhez. Kedvetlenül csóváltatta a fejét s a fülembé sugta:

— Igaz, hiszen maga kap másik lányt is...

Minden egyes szó, mint megannyi éles tűr furódott szívembe. Most könny szivárgott szememből arcomra, de az utcán ez csakhamar fölszikkadt.

Az utcán, a hol a külvárosi nép zsibongott. Minden boltból vásári zaj, minden korcsmából éktelen láрма, a házakból gyereksival-

— *Es megválasztották pénztárosnak*
Judást.
Erre azután valamennyi názáreti hitű Pich-
lerre szavazott le.

A temesvári millenárius templom.

A honfoglalás ezredéves évfordulójára állított emlékművek sorozatában most készült el *Temesvárott* a gyárkúvárosi plebánia-templom. Alapkövét a millenium évében 1896 okt. 4-én tette le fényes ünnepséggel *Dessewffy* Sándor csanádi püspök és *Telbisz* Károly, temesvári polgármester.

Ugyanabban az esztendőben történt, hogy XIII. Leó pápa egy fenkölt szellemű apostoli szózatban üdvözölte a magyar nemzetet, hazánk ezeréves főnnállása alkalmából. Rendelte egyszersmind, hogy jövőre időtlen-időkig minden október második vasárnapja ünnep legyen a katolikus egyházban Magyarország Nagyaszonnyának tiszteletére, kit Szent István mennyei párfogónkká választott. Ez ünnepnapon avatja most föl *Temesvárott* három idős magyar püspök, a csanádi, kassai és veszprémi, a teljes díszben készenálló monumentális templomot *Magyarország Nagyaszonnyának dicsőséges nevére és a magyar honfoglalás ezeréves emlékére*.

A templom román stíli terveit *Ybl* Lajos lovag, budapesti építőművész fogalmazta Temesvár szabad királyi város tanácsa, mint kegyur megbízásából.

Az építés munkáját *Kraemer* József temesvári műépítő végezte. tervszerinti szabotossággal.

A költségek tulnyomó része a város budgetjét terheli; de nagy áldozatokat hozott a közönség is. Jelentős hagyományok maradtak a szent célra *Mihálovics* József néhai zágrábi bíboros-érsektől, azelőtt temesvár-gyárvárosi plebánosától, és *Bonnaz* Sándor volt csanádi püspöktől. A város kiadása meghaladja a 700.000 koronát, a belső fölszerelésre pedig még azontul vagy 300.000 korona ment rá. A millenárius templom, úgy a mint ma áll, kerek egy millió koronát emésztett föl. Maga a *Wegenstein*-féle remek orgona 26.000 koro-

nába került. Ez *Dessewffy* Sándor püspök nagy-lelkű ajándéka. Alig van Temesvárott család, — a más vallásukat sem véve ki — mely a millenárius templomra szíves készséggel ne adakozott volna. A nagyobb adományok közt szerepel a *csanádi káptalané*, az *Ybl*-családé, az első temesvári *takarékpénztáré* és a *Vilsmayer*-családé. A gyűjtést, nemkülönben az építési munkálatok feltügyelését és a szerelvények beszerzését, *Vudy* Antal gyárvárosi apátplebános lankadatlanul buzgó, lelkes vezetése mellett, a *templomépítő-bizottság* teljesíté.

A magyarok bejövetelekor Európaszerte az antik román építészeti modor lévén elterjedve, *Ybl* helyesen választotta a millenárius templomhoz a *román stíli*.

A templom belső fölszereléséről szólva, legérdekesebb és legértékesebb *Vastagh* György festőművész, hazánkfiának főoltárképe: a boldogságos szűz *Mária*, mint *Magyarország Nagyaszonny*a.

Vastagh másik két képe a mellékoltárokon, a *Megfeszített Jézus* és *Jézus szent szíve*, mögötte áll a kritikai megvitatásnak.

A fölszerelés többi tárgyain meglátszik ugyan az intézők dicséretes törekvése, lehető takarékosággal akkép juttatni érvényre az ornamentet, hogy egyöntetűség nyilvánuljon benne és az egyes tárgyak stílfarmája összhangban legyen az épület stílusával; de ez a törekvés részint kevés sikert aratott, részint egészen meddő maradt.

Azonban mindezek a kifogásolt dolgok helyrehozhatók idővel. A belső fölszerelés elmozdítható és kijavítható. Ki is kell azt javítani. De a millenárius templom állni fog változatlanul s évszázadokra dísz, büszkesége marad Temesvárnak és a csanádi egyházmegyének.

TAJÉKOZTATO.

Október 14. Az általános szünet kezdete a nagyváradon hegyen.

Október 18. Iparisk. biz. ülés a városházán d. u. 4 órakor.

Október 19. 20. Lóverseny Nagyváradon.

Október 23. Képviseleválasztás Székelyhídon.

November 19. Az Erzsébet leányárvalház zászlószentelési ünnepélye.

UJDONSAGOK.

Magyarok Nagyaszonny.

A millenium alkalmából XIII. Leó pápa a hercegprimás előterjesztésére külön ünnepet rendelt a *Magyarok Nagyaszonnyának* tiszteletére.

Igaz, hogy őseink augusztus 15-én tartották Nagy-Boldogasszony ünnepét, a mely nap *Mária menybemenetelének* az emléknapja. A pápa pedig e napot, október 2-ik vasárnapját tisztán Magyarország patronájának tiszteletére tűzte ki.

Erre az ünnepre külön mise és szolozsmaszöveget írt elő a szentszék. Őseinknek a Boldogságos Szűz iránt való lovgia és hagyományos tiszteletéről és nagy Pátrónánknak hathatós közbenjárásáról tanuskodik a mise- és szolozsma-szövegnek minden sora.

A templomokban az istenitisztelet a rendes időben lesz megtartva.

Szeretet.

1900. okt. 5-én Mike Kálmán huszár főhadnagynak örök hűséget esküdött királyi engedelmével a halálos ágyon egy fiatal bájos menyasszony. A vőlegény az esküvő után pár órára meghalt.

És ma az esküvő és halál évfordulóján zárdába vonul a 17 éves özvegy.

*

Füzzünk-e hozzá még valamit e bájos, szép, poétikus meséhez?

Mert mai nap az ilyen meseszamba megy.

Gyenge kis folyondár csodálva szemléli a sudár tölgyet. Szeretne oldalához simulni. Nem hogy erősítse, nem hogy védelmezze, ahhoz igen gyöngé! De mert ez a természet rendje, mert az erőset a gyenge teszi kellemessé, teszi egy teljes egészszé.

A sudár tölgy belsejét azonban férges pusztították. Mire a kis folyondár egészen átölelte, boldogan magához szoritotta volna, a sudár tölgy kidőlt, a kis folyondár magára maradt. Es hü maradt a tölgyhez . . . nem kapaszkodott fel másikra.

Kedves kis szomorú história!

*

Eszembe jutott, hogy *Jolán* meghalt és keserves zokogásba törtem ki. Elmentem oda a sűrű fák közé, a hol még nagyobb a sötétség és a csönd. Ott zokogtam.

Csak most láttam, hogy mit veszítettem *Jolánban*. Ki fog ezután engem szeretni; engem, szegény ördögöt? Es kit fogok én szeretni? Olyan boldog voltam, míg ő élt . . . Es azt a gyönyörű, szép leányt elásták a sírgödörbe a férgeknek . . .

Mikor hazamentem *Szlapecz* ur észrevette rajtam, hogy ki van sirva a szemem. Némán megszorította a kezemet.

— On ma délután egyedül volt, azért sirt?

Eltakartam arczomat, mert újra előtörtek szememből a könnyek.

Szlapecz ur átfogott s oly gyöngédséggel, annyi szeretettel vigasztalt.

— Vigasztalódjék, ő már az Istennél van.

*

Nem látta *Szlapecz* ur a vastag pirt, a melyet e szavaival kergetett arczomba.

Hiszen én azért sirtam, mert az elvesztett boldogságomra gondoltam . . . A magam elvesztett boldogságára . . .

Ah, mily gyöngé, önző is az ember!

kodás hallatszott ki. Kocsik robogtak végig, sárt és iszapot kavarva föl a süppedéssé talajú szekéruton. Füstöt okádtak a gyárkémények, a melyet a mindinkább leereszkedő sűrű köd lecsapott az utcára.

Odakünn a zajongó utcán elhallgatott a fájdalom. Erzéstelenül, közönyösen ballagtak az emberek a halottas kocsii után.

Én lenéztem mindig az utca sarába és kerestem azt az odatiport szent fájdalmat . . .

*

Unalmas esős napok után ismét verőfényes őszi napok következtek.

Kimentem a ligetbe.

Fényes világos délután volt. Sütött a nap s az égen egy tenyérnyi felhő sem látszott, mégsem volt egy csöp meleg sem, olyan volt az idő, mintha valami világos árnyék borult volna a nagy mindenségre. Mosolygó, csöndes, langyos.

Enyésző virágok, hervadt lombok, elsárgult fűvek, megtisztulva a minapi esőzésektől, még erősebb illatot árasztottak szét. Haldokló virágoknak illata gyógyerejű balzsam a beteg szívre. Föléleszt, vigasztal, engesztel és kibékít. Megtanít hinni és szeretni és látva, hogy a mosolygó ég alatt, a költöző madarak búcsúéneke közt, milyen szép és könnyű a virágok elmúlása, magunk is inkább megbarátkozunk a halál gondolatával. Nem is olyan borzasztó az a halál, sőt még nagyon is szép odalenn nyugodni a föld alatt, békében, csöndben.

Hanem mégis elszorult a szívem, mikor eszembe jutott, hogy én már sohasem látom többé *Jolánt*. Eszembe jutott a gyönyörű leány. Milyen volt az arca, a válla, a haja; milyenek voltak a szemei, kezei, lábai. Es most ez mind a föld alatt porlik. A temetés óta először éreztem most bánatot. Szívem sajgott és csak lassan, lomhán tudtam tovább haladni.

Szándékosan tévedtem a járatlan utakra. Bántott a zaj, a világi lármá. Egyedül akartam járnai a sárga harasztok között; lábaim alatt zörögtek az elszáradt fűvek. Jól esett a magány, végtelen jól esett. Oh, de még sem voltam egészen egyedül, mert hiszen előltem lebegett a *Jolán* képe. Bámultam finom, kicsi karcu természetét, csudáltam könnyed járását; egyenes fejhordozásával megszegyenített. Éreztem, hogy én nem tudom fejemet olyan egyenesen, büszkén tartani. Arczát bámultam, azt a könnyen kigyuladó fehérhamvas arczot, azt a szivalaku piczi száját, azt az ide-oda villámló mély tűző szemet, amelylyel úgy megigézett, elbűvölt. Csodálatos kép. Mozdulatlan, néma, mint egy szobor és mégis hallgatva is mennyt tud beszélni. Hiszen a szobor arczán minden vonás, testének minden tagja hozzám szól . . .

Arczom kigyuladt, szemeim égtek, szinte kábult lett a fejem. Nagyon melegem lett egyszerre. Izzadtam. Kéjjel, gyönyörrel susogtam: — *Jolán . . . Jolán . . .*

Dobpörgés, majd katonazene hallatszott a kioszk felől. Sötétedett, hűvösödött.

Fölcsudtam.

Kalapot e nagy szeretet előtt. Szeretet, te nagy mozgató erő, mely képes vagy világokat megmozgatni, nagy dolgokat létrehozni, csodálatosan szép dolgokat tudsz létrehozni. Nagy a te erő! Ha a világon létező mindenséget egy nagy mérlegnek képzeljük és annak serpenyőjébe beleteszünk hirt, gazdagságot, tekintélyt, a másikba pedig a szeretetet, a szeretet úgy lenyomná a másik serpenyőt, mint a hogy a szélvihar felkavarja a pusztát, a nyári eső elmosza a szemetet.

Te 17 éves özvegy! Nagy volt a te lelki erő. Oda kötőd ifju életedet egy halál küszöbén levő férjhez, hogy rövid idő múlva a menyasszonyi fátyolt az özvegyi fátyollal cseréld fel. Es most hogy vége van a gyászévnek, a gyászfátyolt feccseréled a zárdaszüzek fátyolával.

Angyali szeretet van a te szívedben. Az óhajtott, elképzelt férfi alakja tisztán, nemesen élt a te ifju leánylelkedben és mikor azt hitted, hogy az édes sejtelmes álmok valóra válnak, az szétfoszlott, odataszítva téged a kétségbeesés örvényébe.

De szereteted megmentett.

Lelkedben megmaradt a tovaszállt álom emléke tisztán és nemesen, úgy a hogy álmodtad. Ez nem engedi, ez a nagy szeretet, hogy elűzzed magadtól az édes emlékeket és talán utját készítsd csalódásnak, boldogtalanságnak. A te szereteted boldoggá tesz téged midőn a multakból táplálkozva, a jövőnek a hit magasztos erejében élsz.

Leld fel e mesében
Bár ha benn sem lenne,
Mit felelni vágytál
Ő benne, ő benne
Leld fel benne mindazt
Mit ő a sirba vitt
És mit nem lenél fel
Pótolja azt a hit! . . . (He.)

Második Országos Katholikus Nagygyűlés.

A magyar katolikusok szívében feledhetetlenül él még emléke a mult évben tartott Országos Katholikus Nagygyűlés fényes és magasztos napjainak, melyeken annyi lelkesedésben, vigaszban, édes reménységben volt része mindannyiunknak.

Bizalommal reméljük tehát, hogy az idén, november hó első napjaiban tartandó II. Országos Katholikus Nagygyűlés is méltó folytatása lesz a mult évnek és jelentőségében, kihatásaiban messze túl is fogja szárnyalni az előbbit.

Külföldi katolikus hittestvéreink katolikus életében, katolikus mozgalmában nagy szerepük van mindenütt a katolikus nagygyűléseknek, melyek különösen Németországban emelkedtek kiváló jelentőségre.

A Katholikus Nagygyűlések ugyanis mindenütt a *hitvallás napjai*, midőn száz és száz ezer és ezer minden rendű katolikus egyesülve egymással a közös hit érzelmeiben, kifejezést ad hűségének, ragaszkodásának, szeretetének hite, egyháza és hazája iránt, bizonyosságot tesz arról, hogy a katolikus öntudat él még a szívek mélyén, hogy ezt a hitet, ezt az öntudatot nem téphette még ki semmiféle ellenség sem a katolikusok millióinak szívéből.

A katolikus nagygyűlések továbbá az erőgyűjtés napjai is, mert a közös lelkesedés, az együttérzés erősíti a szíveket, tudata annak, hogy sokan vagyunk, kik ugyanazon iránynak szolgálatában állunk, megerősíti a gyengéket, a botortalanokat is és továbbá munkára buzdítja. Bátorítja a már-már csüggedőket.

A Katholikus Nagygyűlések végül *tanácskozásaikkal, határozataikkal időről-időre irányt szabnak a katolikusok tevékenységének*, legfontosabb kötelemekre, leg-ürgebbre leendőkre irányítják a katolikus világ figyel-

mét s komoly megfontolás, megbeszélés után mintegy munkaprogrammot adnak a katolikusoknak.

Ezen szempontokból fontos minálunk is a katolikus Nagygyűlések ügye s ezért hisszük és reméljük, hogy a magyar katolikus közönség, papok és világiak egyaránt, az idén is nemes lelkesedéssel, buzgósággal fogják felkarolni a katolikus nagygyűlés ügyét és *tömeges megjelenésükkel* biztosítják annak súlyát, jelentőségét.

Fel tehát a magyar katolikusok II. országos Nagygyűlésére!

Dr. Gyürky Ödön.

A villamos vasut ügye.

Szinte restelkedve foglalkozunk a villamos vasut ügyével. Évek óta orránál fogva vezetik a várost ebben a kérdésben. Okoltunk már mindenkit ezért a huzás-halasztásért s végre is oda jutottunk, hogy legjobban azzal a társasággal van megáldva Nagyvárad, a mely más vállalkozó elől elkaparította befolyásos protektorai közbenjárásával a villamos vasut koncesszióját. Am csak lekötve tartja a várost, a nélkül, hogy komolyan gondolna a villamos vasut kiépítésére.

A közgyűléseken a város első képviselője állandóan hangoztatta, hogy a miniszteriumban nem késleltetik az ügyet s tavasszal megkezdhetik a vasut építését.

Alább közöljük a kereskedelemügyi miniszterium egy leiratát, a melyet a közuti vasut társulathoz intézett. Ebből kitűnik, hogy egy fél évig, tavasz óta semmit sem tettek a miniszteriumban a nagyvárad villamos vasut ügyében. Azt sem hiszszük, hogy ennek a leiratnak valami eredménye lenne. Hisz most is tárgyalás megindítására hívja fel a miniszter a vasut-társulatot. Azt pedig a tapasztaltak után senki sem gondolhatja, hogy éppen a közuti vasut-társulat fogja siettetni ezen tárgyalásokat. Az egészben az a különös, hogy a katonai parancsnokság ilyen jogtalan követelésekkel kerékkötőül oda állhat egy város égető kérdése elé.

A legfőbb kívánalom, hogy a vasut mielőbb üzembe helyeztessék, mert ettől várjuk forgalmunk felleendülését. De ha már ez elé újabb akadályokat gördítenek, ne károsodjék ez által egyszersmind a város pénztára is.

A 252,000 koronát a közuti vasut-társaság letéteményezte, azonban ennek kamatait nem a város élvezi.

Az építési engedély kiadásához, mint erősen hangoztatták, már csupán az szükséges, hogy a társulat letegyje az állampénztárba a miniszter által kívánt 30.000 korona kaucziót.

A miniszter most erre 30 napi záros határidőt tűzött ki.

A miniszter a következő leiratot intézte a közuti vasut-társulathoz:

Nagyvárad gőzmozdonyu közuti vaspályatársaságnak.

Folyó évi április 26-án 146. sz. a. kelt felterjesztésére a társaságot a következőkről értesitem:

A részvénytársaság azon kérelmét, hogy az eredeti részvénylőkéjéből folyó tőke alkotására fordított 50,000 kor. összeg, a vasut vonalainak villamos üzemre leendő átalakítása alkalmából felmerülő és fedezetet igénylő szükségletek összegébe szintén betudassék és ez alapon a részvénytársaság által részvények és kötvények kibocsátása útján fedezhető összeg a f. évi ápril hó 2-án kelt rendeletomban megállapított 3064,400 kor. helyett 3.114,400 koronában állapíttassék meg, *teljesíthetőnek nem találtam*, mert az anyagszerek fedezetétül

szolgáló forgatótőke; a tényleges építési és üzletberendezési tőkébe fel nem vehető.

A részvénytársaság által kibocsátandó elsőbbségi kötvények *kibocsátási árfolyamának* 85%-ban leendő megállapítása iránti kérelmét a m. kir. pénzügyminiszter ural egyetértőleg *teljesíthetőnek szintén nem találtam* és a kibocsátási árfolyamnak 90%-ban való megállapításához továbbra is *ragaszkodom*.

A *katonai raktárakhoz* vezető vontató vágány létesítését illetőleg értesitem a társaságot, hogy a cs. és kir. közös hadügyminiszter ur a nagyvárad cs. és kir. katonai hadbiztonságot utasította, hogy ezen kérdésben a társasággal tárgyaljon.

Felhívom a társaságot, hogy a hadbiztonsággal ezen ügyben mielőbb tárgyalásokba bocsátkozzék és azok eredményéről hozzám jelentést tegyen.

A fentiek alapján végül felhívom a társaságot, hogy az engedélyezési biztosítékot idézett rendeletem értelmében és a jelen rendeletem keltétől számított *30 nap alatt* mindenestire tegye le s a letéti elismervény hiteles másolatát hozzám terjessze fel.

Budapest, 1901. okt. 5.

A miniszter helyett:

Nagy s. k.
államtitkár.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8-5 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* **Dr. Barabás Béla** Debreczenben. Dr. Barabás Béla, Nagyvárad új képviselője hétfőn este fél hétkor, a budapesti gyorsvonattal Debreczenbe. érkezik Kossuth Ferencz erről táviratban értesítette a debreczeni függetlenségi és 48-as Kossuth-pártot, amely dr. Barabás Bélát ünnepélyes fogadtatásban fogja részesíteni.

* **Téli hangok.** Sajnos, nem térhetünk ki egy felette szomorú aktualitás elől, amely, ha az ajtót bezárjuk előtte, az ablakon fűtől be hozzánk. A fagyos északi szelet értjük, amely egyszerre, mindegyik átmenet nélkül köszöntött be hozzánk és egy nap alatt lefújta az utcák nyári képét. Most látszik csak, hogy a késő szeptemberi meleg igazán a vénasszonyok nyara volt. Olyan, mint az éltebb hölgyek bájai: bármily csalogatók, bármily kecsgetők, egyetlen napnak változása szétzülleszteti őket. De míg a mi poétáink lázas gyorsasággal őszi éneke hangolják dorombjaikat, Észak-Magyarországról valóságos téli híreket hoz a táviró. Ime Liptóvármegyéből ezeket igazán a tudósító: Eltekintve a Magas-Tátrától, ahol már egy hét óta javában dühöng a hófergeteg s a vizek is befagynak éjjelenként, két nap óta már az alacsonyabb hegyeket és dombokat is hó borítja. A Vágy völgyében pedig hirtelen oly hideg lett, hogy a burgonyakapálók el sem bírják a hideg havas esőt. Pedig a nagybírtokosok krumplijának felerésze még a földben van. Különbözik nem ritkaság a felvidéken, hogy a krumplit a hó alól kapálják ki. A hőmérő hat fok hideget mutat.

* **Anyakönyvvezető helyettes.** A belügyminiszterium ideiglenes vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök az élesdi anyakönyvi kerületbe **Komáromy** Károly jegyzői irnokot helyettes anyakönyvvezetővé nevezte ki s a házasságkötésnél való közreműködésével is megbízta.

* **Gyorsirási tanfolyamok.** A Nagyvárad Gabelsberger-Markovits Gyorsiró-egyesület hölgyek és urak számára kezdő-tanfolyamokat nyit az áll. főreáliskolában és pedig: az egyesület elnökének, dr. Szombathy Istvánnak vezetésével a szerdán d. u. 3-5 óráig, továbbá az egyesület jegyzőjének, Áron Gézának vezetésével az egyetemen este 7-9 óráig. A jelentkezők azon tanfolyamban vehetnek részt, mely köriményüknek megfelel. Tandíj 5 (öt) frt., mely-

nek fele a tanfolyam kezdetén, másik fele pedig a harmadik hó kezdétével fizetendő az egyesület pénztárosának. A tanfolyamok öt hónap tartanak és október 14-én (esti tanfolyam), illetve 16-án (délutáni tanfolyam) kezdődnek. Jelentkezhetni: az elnöknel (főreáliskola), jegyzőnél (N.-Teleky-u. 522), Löwenstein Zsigmond pénztárosnál (N.-Teleky-u.) és dr. Váradi Ödön vál. tag ügyvédi irodájában. (Széchenyi-tér, Ritoók-ház.)

* **Megyebizottsági tagok választása.** Az október hó 9-én megejtett megyebizottsági tagok választásánál a már közlötteken kívül még a következőket választották be Bihar-megye törvényhatóságába:

Ermihályfalva: Dobozy Kálmán, Mátray István.

Csatár: Karhó Ferencz, Fényes Imre.

Kis Marja: Osváth Gyula, Leel'Össy István.

Szalacs: G. Fazekas András, Király Károly.

Eradony: Horváth Endre, Király Béla, Sebestyén Lajos és Vincze Béla.

* **Rendőrök kiképzése.** Hogy városi rendőrségünk legénysége jártasság és szakavatottság dolgában megfeleljen a kívánalmaknak, rendszeres tanításuk folyó hó 15-én megkezdődik és jövő április hó közepéig tart. Lőrinczy Gyula szolgálatvezető felügyelete mellett. Az előadandó tárgyak:

Szolgálati utasítás; előadó *Becsei* Ignác őrmester.

Nagyvárad város szabályrendeletei, előadó *Szöke* András alkapitány.

A kihágási és büntető törvények ismeretése, előadó *Papolczy* Ferencz alkapitány.

A legénység naponként, még pedig szakaszonként a szolgálatmentes időhöz mérten részesül oktatásban. A tanfolyam befejeztével azaz 1902. évi április hó végén nyilvános vizsgát tesznek a rendőrök, kik előrehaladásukhoz mérten jutalomra, illetve előléptetésre fognak előterjesztetni.

* **Elsikkasztott négy millió.** Szent Pétervároli ismét szenzációs sikkasztásnak jöttek nyomára, melyet állami hivatalnokok a kincstár kárára követtek el. Nem kevesebb, mint négy millió rubelnek eltűnéséről van szó. Ez az összeg, a melyet a kormány annak idején a központi statisztikai bizottság rendelkezésére bocsátott az 1897-iki általános népszámlálási adatok feldolgozására. A munkával az eredeti terv szerint már másfél évvel ezelőtt el kellett volna készülni és most a bizottság egyszerre azzal a kéréssel fordult a kormányhoz, hogy még négy millióra van szükség a munkálatok befejezésére. A dolog feltűnt a kormánynak és vizsgálatot indított, melynek folyamán kftűnt, hogy a négy milliónak nagyobb részét egyszerűen elsikkasztották. A dolgot a kormánykörökben erősen titkolják, mert igen előkelő államhivatalnokok vannak kompromittálva. Mindebből látható, hogy a tudományoszjas statisztikus urak, a kik a minap tudvalevőleg Budapest vendégszeretét élvezték, nem egyhamar fogják megtudni az oroszországi 1897-iki általános népszámlálás végleges adatait.

* **Ellenőrzési szemlék.** Közhirre teszem, miszerint a közbeesett országgyűlési képviselő választások miatt a közös hadsereg és tengerészet, valamint a magyar kir. honvédséghez és népfőlkelői csapatokhoz tartozó katonák, honvédek és népfőlkelők részére az ellenőrzési szemlék a következő sorrendben lesznek megtartva; és pedig a cs. és kir. 37-ik gyalogezredhez tartozó nagyváradi illetőségű nem tényleges állományu katonák folyó évi október hó 14-ik napján, az ugyanezen ezredhez tartozó idegen illetőségű tartalékosok folyó évi október hó 15-ik napján, minden más csapattesthez tartozó védőköteles folyó évi október hó 16-ik napján a várban, a magyar királyi 4-ik honvéd gyalogezredhez tartozó nagyváradi il-

letőségű nem tényleges állományu honvédek f. évi október hó 21-én, az idegen illetőségűek pedig folyó évi október hó 22-én, más honvédcsapattesthez tartozó védőkötelesek folyó évi október hó 23-án a honvédkiegészítő parancsnokságnál (Olaszi, Fő-utca, Markovits-ház) mindenkor reggeli 8 órakor katonai igazolványokkal mulhatatlanul jelentkezzenek. Utószemle a hadsereg kötelékébe tartozó legénység részére november hó 29. és 30-ik napján a várban, a honvédséghez tartozók részére december hó 2-ik napján a honvéd kiegészítő parancsnokságnál fog megtartani. A népfőlkelők jelentkezése. Az 1893. évi XXXVII. t.-cz. értelmében a város területén tartózkodó helybeli vagy idegen illetőségű mindazon katonailag kiképzett népfőlkelésre kötelezettek, kik a közös hadseregben, a haditengerészetben, a honvédségben, ezek póttartalékában vagy a csendőrségnél szolgáltak, továbbá oly katonailag ki nem képzettek, kik népfőlkelési (rózsaszínű) ajánlati lappal el vannak látva, évenként egyszer személyesen, vagy írásban jelentkezni tartoznak, ezennel felhivatnak, hogy a f. évben, október hó 24., 25., és 26-ik napján mindenkor reggeli 8 órakor Nagyváradon, a kis városháza sorozó termében (Olaszi, Fő-utca, a Széchenyi-szállodával szemben) akképen jelentkezzenek, hogy október hó 24-én az 1859—1869., október hó 25-én az 1869—1879. évben született s Nagyváradon illetőséggel bíró, október hó 26-án pedig az 1859—1870. évi születésű idegen illetőségű katonailag kiképzett népfőlkelők jelentkezése fog elfogadtatni. Az írásbeli jelentkezésekhez a katonai ügyosztálynál (Olaszi, városháza, földszinti helyiség) ingyen jelentkező lap kapható, melynek kitöltésére és egyéb kezelésére nézve a hivatali szemlélyzet a jelentkező-lapra nyomtatott figyelmeztetés nyújt felvilágosítást. A szemlérlől elmaradók a katonai fegyelmi szabályok szerint fognak büntettetni. Nagyvárad, 1901. október 5-én, Darvassy Lajos, tanácsos, a katonai ügyosztály főnöke.

* **A hivatalos szüret.** Egy hét óta hangos a hegy; bár korántsem található fel az a vig-ság, zajos multság mint régen, de legalább halvány hasonmását látjuk a régi hires szüreteknek. A hivatalos szüret holnap, hétfőn kezdődik a váradi hegyen, azonban jórészt már leszűrték szőlősgazdáink, a kellemetlen esős, sáros idő daczára. És beteljesedett a régimondés: Bő szüret, nagy csizma. Az esős időhöz olyan bő szüret, van, amilyent nem vártak a gazdák. Várakozáson felül ontják a gerezdek a bort, amely minőségileg is elég kielégítő. A nagyváradi hegyi bor árai: hektoliterenként 36—40 korona.

* **Keményfejű öngyilkos.** Eibek József 33 éves géplakatos koponyája valóságos csoda lehet. Szerelmi bánatában bezárkózott reggel Budapesten Páva-utca 21-ik szám alatti lakásába és gyors egymásután hat golyót röpített a fejébe. Mikor a nagy durranásra a szomszédok rátrörték az ajtót, a halálra szánt géplakatos ott állt a szoba közepén kezében a még füstölő revolverrel s mentőkért kiáltott. A mentők csakhamar ott termettek és ápolás alá akarták venni Eibeket. Az öngyilkosjelöltnek azonban valami igen nagy szüksége nem volt rá, mert daczára annak, hogy mind a hat golyónak a helye meglátszott a fején, teljesen eszméletlenül volt. A mentők mindazonáltal bekötözték az összelőtt fejet és Eibeket beszállították a Szent Rókus-kórházba.

* **A közkórház költségvetése.** A belügyminiszter jóváhagyási záradékkal ellátva leküldötte a vármegyéhez Bihar-megye közkórházának 1902. évi költségvetését. A kiadások 199.070 koronára vannak felvéve. A napi ápolási díj 1 kor. 60 fillér.

* **Mikor a Körözs dagad.** A vasuti kutház és a Hadadi-lelep mellett híd hiányában csolnokon történik a közlekedés, kocsiival pedig egyszerűen neki szoktak hajtani az alig tengelyig érő haboknak. Nyári időben, mikor a Körözs sebes hullámai meglehetősen sekélyek,

könnyű ez és nem veszedelmes, de ilyenkor midőn a hosszas esőzések következtében megdagad, az átkelés elég merész. *Baumeiszter* Ernő várad-velencei lakos, ugy látszik nem igen vetett ezen körülménnyel számot, avagy bizott lova erejében, elég az hozzá, hogy mint rendszeren ugy tegnap is neki hajtattott a tajtékzó haboknak. Alig ért azonban a víz közepére a hullámok felfordították a kocsit lovastól és kocsistól együtt ragadták magukkal; Baumeiszter jó előre kiugrott ugyan a kocsiból, de vesztére, mert a víz teljesen ellepte és csak nagy nehezen tudott ellen állani a folyam sodranak. Kellemetlen és életveszélyes helyzetből egy a környéken dolgozó napszámos jószívűsége és bátorsága folytán szabadult meg. A kocsis szintén óriási erőfeszítés árán menekült csak meg. A kocsit pozdorjává törte a rohanó ár, a ló pedig csendes sirját lelte meg a *Körözs* hullámai közt.

* **Az új sertésvásártér.** Pár évig tartó harcz után a sertésvásártér új területen rendezte be Nagyvárad városa. Az új vásártér már elkészült, csupán még a mázsát kell felállítani. *Busch* Dávid főmérnök ezen körülményt bejelentette a városi tanácsnak, azzal, hogy már október 21-én meg lehet nyitni az vásárteret. Felügyelőnek ajánlja a főmérnök *Szegedi* Imrét a honvéd lovassági laktanya felügyelőjét, aki hentes. Ezzel egyidejűleg a laktanyába olyan felügyelő alkalmazását javasolja a főmérnök, aki kőműves s az apróbb javítási munkákat elvégezne.

* **A hétről.**

— Tisza Kálmán állítólag azért bukott meg, mert nem tudta megszerezni a nagyváradiaknak a nagytrafikot. Ezért csináltak a mandátumból — *fidibuszt*.

— Az októberi ujonczozás elég jól sikerült... A nemzet azonban egy *közlegényt* nem sorozott be a hadseregbe. Kimondta rá, hogy *Untauglich!*

— Sohse hittük volna azt a természeti csodát, hogy a *Tisza* Magyarországon végkép kiapadjon!

— Az öreg Tisza addig *trafikált* az osztrákkal, hogy végre is a *trafik* buktatta meg.

— Tisza Kálmán addig forgatta a köpenyegét, míg a nagyváradiak szegre akasztották a *bihari pontok* mellé.

Kinos kérdés. — Kik a legkisebb katonák? — A tengerésznokéntesek, mert azok Pólában vannak és máris katonák.

Görög időszámítás. — Tudod, hogy a kormány behozta a görög időszámítást?

— Hogy-hogy?

— A tisztviselők fizetésemelését elhalasztotta, ad *graecas calender*.

Fogorvosnál. Fogorvos (a paciensehez): Önnek gyönyörű fogai vannak. Mit fizetek, ha kihuzhatom őket mind.

(*Kakas Márton*).

* **Makkai Zsigmondné bánata.** Az első paraszt képviselő feleségénél nincs boldogtalanabb asszony a világon. Mióta az urából törvényhozó lett, azóta mintha megváltozott volna a világ s ami eddig becsületes, nyugalmas, haszonhajtó foglalkozás volt, az most mind haszontalan semmi munka. A tiszteletreméltó asszonyság például tegnap régi, becsületes szokása szerint nagy puttonyban vitte a tojást a vásárra. Az országuton menedélt, mikor hirtelen megáll egy földbirtokos kocsija éppen mellette. A földbirtokos leszáll a kocsijáról s megszólítja az asszonyságot.

— Bocsásson meg, nagyságos asszonyom — mondja — de nagyon csodálkozom, hogy még most is tojással kereskedik.

Makkainé szomoruan felel:

— Aztán miért?

— Hát mert képviselőnek a feleségéhez még sem igen való már az elféle.

Makkainé most már majdnem sirva fakadt. Lesütötte a szemét s csak ennyit mondott őszinte bánattal:

— No lássa, nagyságos uram, én bizony nem tehetek róla. Ha az uramon olyan nagy tisztességet tettek, hát legyen most már az urak akarata. De engem csak hagyjanak a magam útján, hisz nem vétettem én az uraknak sohasem. Isten ugyse, hogy én nem tehetek róla.

* Szünet az ipariskolában. Kir. tanfelügyelő ur rendelete értelmében tudatom a tanoncztartó mester urakkal, hogy okt. 14., 15., 16-án hétfő, kedd, szerdán a nagyvárad szüret alkalmából az ipariskolai előadások nem fognak megtartani. Nagyvárad, 1901. okt. 13. Ipariskolai igazgatóság.

* A pápa szüretje. A Vatikán kertjében a Torre Leonina közelében van egy kis szőlőkert, amelyet maga XIII. Leo pápa ültetett régebben és amelynek sok tőkéjét maga nemesítette. A pápa nagyon szereti ezt a kis szőlőkeretet s ha nyáron átköltözik a kerti villába, egy napon ki-kijár a tőkék közé, gondosan vizsgálgatja fejlődésüket, számlálgatja a fürtöket és vinczellérjével, aki földije, gyönyörűséggel tippel a várható szüretre. A kis szőlőkert ezidén különösen szép szüretet ígért s a vinczellérek körülbelül száz hektoliter borra számítottak. Amikor a szőlő érni kezdett, Mocenni kardinális drótsóvénynyel vétette körül a vatikáni szőlőjét és szigorúan megtiltotta, hogy a vinczellér-ken kívül valaki oda betegye a lábát. A tilalom különösen a pápai örök ellen irányult, akik a Vatikán kertjeit őrzik, de e mellett úgy látszik, sokszor maguk lopkodták a szőlőt. Ennek következtében valósággal ellenséges állapot keletkezett a vatikáni örök és a vinczellérek között. Így állottak a dolgok s a vatikáni kertben már erősen készültek a szüretre, amikor múlt hónap végén a jég elverte a szőlőt. Mogyorónagyságu jégdarabok hullottak alá, amelyek nemcsak az idej termést tették teljesen tönkre, hanem olyan pusztítást okoztak, hogy jövőre sem igen várható valamire való termés. Néhány napig titkolták az elemi csapást, de a kárörvendő pápai örök végre elárulták. Csak maga a pápa nem tudja még, hogy szüretjét elverte a jég. Rómában állandóan rossz idő van, úgy, hogy a pápa nem mozdulhatott lakásából s azt reméli, hogy a jövő tavaszig ismét rendbe hozzák a szőlőt.

* Potyázó vendégek. A multkoriban történt, hogy a margitszigeti vendéglős Jókai Mór pörölte be azért, mert azon a banketten amelyen Jókai mint díszelnök vett részt, egy néhány ur nem fizette meg a bankett árát. Most ehhez hasonló eset történt Hódmezővásárhelyen, ahol a városi tanács Lukács György főispán beiktatása alkalmából nagy ebédet rendezett. Az ebéd persze sokan vettek részt, de mikor fizetésre került a sor, a bankettező urak egy része nem fizetett, valószínűleg úgy okoskodva, hogy az új főispán tiszteletére bármilyen nagy ebédet is végig eszik, de fizetni nem fizet. A vendég ő, a ki 244 koronát egyáltalában nem tudott beszédni, egyszerűen a városi tanácshoz terjesztette be a potyázókra eső számlát s annak kiegyenlítését kérte. A tanács azonban bölcsen megtagadta a fizetést, aminek következtében a vendéglős most a várost pörli, mert az ebédet az rendezte. Hogy a pör eredménye mi lesz, azt nem tudjuk, de azt hisszük, az eset érdekesebb lett volna, ha a korcsmáros a főispánt pörli be, mert hát az is olyan díszvendég volt a banketten, mint Jókai a margitszigeti vacsorán.

* Abdurrahman emirről. Az elhunyt afghanistani uralkodó Abdurrahman emir sajátságos keveréke volt a legkülönbözőbb tulajdonságoknak. Orvosai, dr. Gray és Miss Lillias Hamilton úgy írják le, hogy vegyüléke volt az embernek, az ördögnek és a tigrisnek. Nagyszertően kifejlődött érzéke volt a szép iránt és nem hiányzott belőle a nagylelkűség, de e mellett tudott roppant kegyetlen

lenni, még pedig nem elvből, hanem gyönyörűségből. Kifogyhatatlan volt a kínzások kitalálásában. A forró olaj, mint kivégzési eszköz, éppenséggel nem tartozott udvarában a kivételes dolgok közé, tél idején pedig a fagyasztást alkalmazta kiváló előszeretettel. Ez úgy történt, hogy a delikvenset egész csupaszon kikötötték egy cölöphöz és addig öntötték rá hideg vizet, míg az egész embert vastag jégréteg vette körül. Erős szervezettü embernél néha két napig is eltartott, míg ezzel a móddal megölték. Az akasztást már igen szelid büntetésnek gondolta és épen-séggel nem fukarkodott vele. Így fölemlítik róla a következő esetet: Kabul utcáin járva egy izben egy koldus borult a lábai elé.

— Ki vagy? — kérde az emir!

— Koldus — felelt a térdelő ember.

— És miből élsz?

— Az emberek alamizsnájából.

— Azt akarod ezzel mondani, hogy nem dolgozol?

— Nem dolgozhatom.

— Es csakugyan még sohasem dolgoztál?

— Soha!

— Nos, akkor ideje, hogy megszabaduljunk tőled. Ezzel az emir intett a mögötte haladó hóhérnak, a koldust megragadták, elvitték és a szegény ember néhány óra mulva már ott himbálózott az akasztófán.

x Őszi és Téli idényre legjobbnka elösmert Női, Férfi és Gyermekek carlsbadi czipők kizárólag *Fábry Testvéreknél*, Nagyvárad, Fő-utca szerezhető be. Telefon 76.

Vidéki megrendelések 10 koronán felelül bérmentve.

EGYESÜLETEK.

Sebes-Körös-társulat ülése.

A Sebes-Körös vízszabályozó és ármentesítő társulat, Gróf Csáky Lajos társulati elnök elnökléte alatt folyó hó 12-ik napján választmányi és közgyűlést tartott:

Jelen voltak: *Orley* Kálmán társulati alelnök, *Szarvassy* Arzen kir. főmérnök miniszteri megbízott, továbbá *Berger* Gyula, Dr. *Báró Drechsel* Gyula, *Dobó* Imre, *Erdélyi* József, *Frankó* Endre, *Géczy* Géza, *Hoffmann* Mihály, *Jelentsik* István, *Iványi* Lajos, *Kovács* Gyula, *Mártonffy* Bogdán, *Nagy* P. István, *Nádudvary* Majos, *Otvös* Gyula, *Puskár* Gáspár, *Szigeti* Elek, *Tokay* Elek, Dr. *Várady* Zsigmond és *Weigl* Róbert, érdekeltségi tagok, valamint *Pekanovits* Imre igazgató-főmérnök, *Tabéry* Ármán szakaszmérnök, *Ficzek* Lajos társulati pénztárnok és *Kalona* Bálint társulati nyilván-tartó.

A társulat tagjai *Gallacz* János ker. felügyelő, valamint *Bertalan* Lajos műszaki tanácsos elhalálása felett érzett őszinte fájdalomnak adtak kifejezést azzal, hogy emléküket jegyzőkönyvileg megörökíteni határozták. Örven-detesen vették továbbá tudomásul, hogy a miniszter a vízépítéset kerületi felügyelői teendőinek ellátásával *Steinecker* Gábor műszaki tanácsost bizta meg. A társulat alapszabályait az e tárgyban kiküldött bizottságnak azon utasítással adták ki, hogy azt a miniszteri rendelkezésnek megfelelően letárgyalva határozathozatal végett a legközelebb tartandó közgyűlés elé terjesszék. A társulat folyó ügyei és munkálatairól bemutatott igazgató-főmérnöki részletes jelentést helyesen vették tudomásul; végül pedig megállapították az 1902. évre a költségelőirányzatot.

Igazságszolgáltatás.

Ujabb feljelentés Szelle ellen.

Mialatt Szelle ismeretlen helyen tartózkodik s a kiadott nyomozólevél se tudta kideríteni, hogy hol van, — felesége pedig Budapestre költözött; az aradi kir. törvényszéknél újabb bűnvádi feljelentést adtak be kettőjük ellen, amelyben uzsoravétségrel vádolják őket. A feljelentést dr. Borsai Aron és neje bánfihunyadi ügyvéd adta be Szelle József és neje, szül. Fischer Margit ellen. A feljelentés szerint Szelleék 1900. márczius 5-én egy 5000 koronás váltó ellenében 4500 korona kölcsönt adtak Borsainak és nejének. 1900. szeptember 5-én rendezték ezt a váltót Borsaiék, azaz adtak 3600 korona készpénzt és 1370 koronás váltót. December 5-én az újabb váltóra 1050 koronás váltót és 470 korona készpénzt adtak, ezt pedig márczius 5-én ismét törlesztették. Szóval a kapott 4500 koronára Borsaiék 5186 koronát fizettek, ami tehát kamatban 686 koronát tesz ki, míg a törvényben megengedett nyolcz/százalék csak 222 koronát tenne ki. A feljelentők tehát kérik, hogy Szelleéket az uzsoravétségben bűnösnek mondják ki s a legutólszor Szelleéknél maradt váltót pedig, a melyet azok peresítettek is, semmisnek nyilvánítsa a bíróság. A feljelentést a Szelle-ügy többi aktáihoz csatolják s valószínűleg csak akkor fogják elintézni, ha Szelle, akár a nyomozólevél következtén, akár a jószántából előkerül s a bíróság a csalárd bukás ügyében is folytathatja a vizsgálatot.

IRODALOM.

Vergődés.

A fővárosi hírlapírói gárdának egyik szorgalmas, derék, rokonszenves tagja: *Auer* István *Vergődés* cím alatt egy kötet költeményt készülni kiadni. Előfizetési felhívásában a következőket írja:

Közel nyolcz évi küzdelmes hírlapírói pályára áll mögöttem. E nyolcz évnek alig volt napja, melyen teljes szívvel ne tusakodtam volna társaim oldalán, tollal és szóval, a hol lehetett, tettel is, katolikus egyházam és magyar hazám jóvoltáért, úgy, a mint erre meggyőződéses katolikus hírlapíró csak képes. Sok keserűség és csalódás ért közügyeinkért vívott küzdelmemben. Magánéletemben még több...

De a jószágos Isten tévedéseimben, kétségeimben nem hagyott el; megtartotta hitemet s a hányszor s minél mélyebben sújtott, annyiszor újból felemelt. Es a szenvedéshez adott vigasztalást is: testet-lelket őrlő, súlyos hivatásomhoz, lelki és szívbéli vergődésem enyhítésére — a költészetet. Amíg kint állok a nyílt porondon, az elvek kiméletet nem ismerő és pardont nem kérő harciosa vagyok: ám elhagyatott, magános otthonomba térve, a négy néma fal közé, levetem a küzdelem nehézhégyverzetét és akkor megtalálom önmagammat: a boldogságát, megnyugvását hasztalanul kereső, ifjusága álmait, vágyait, reményeit könnytelen zokogással sirató embert.

Ez az én költészetem. Ebből születtek dalaim, melyeket folyó évi november végére egy kötetben *Vergődés* cím alatt kiadni szándékozom.

Tisztelettel megkérem azért főleg jóakaróimat, személyes ismerőseimet s mindazokat, kiknek érdeklődő figyelmét hírlapírói működésemmel s került kiérdemelnem: szíveskedjenek készülő kötetemre előfizetni, illetőleg azt megrendelni és barátaik, ismerőseik körében megrendelő aláírásokat gyűjteni. Ezt annál nagyobb bizalommal bátorodom kérni, mert előzetesen komoly bírálatnak vettem alá költeményeimet s bíráltim megegyeznek abban, hogy a magyar katolikus költészetnek verseim nem fognak szégyenére válni.

A kötetet mintegy 8—9 ivnyi terjedelemben a magam költségén adom ki; izléses, szép kiállításáért a Szent István-Társulat *Stephanum* müintezete vállal szavatosságot. Egy

példány ára füzve 2 kor. 40 fill., diszes kötésben 4 kor.

Budapest, 1901. október havában kiváló tisztelettel **Auer István**, az »Országos Pázmány-Egyesület« titkára, az »Alkotmány« belmunkatársa. Budapest, IX., Mátyás-utca 6., I. em. 6/b.

Az »Egyházi Közlöny« 41. száma a következő tartalommal jelent meg: Vezércikk: Liberálisizmus — protestantizmus. — Egyházi értesítő. — Tárca: Fiume — Bari. — Az »Egyházi Közlöny«. — Hétről-hétre. — A zsidók és a magyarság. — Miniszteri utasítás. — A hitoktatók jogai. — Diarium. — Lelkipásztor. — Kérdések és feleletek. — Irodalom. — Személyi hírek. — Memento. — Hírek. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések.

A megrendelések Budapest, VII., Szegényház-tér 8. sz. alá a szerkesztőségbe küldendők. Előfizetési ára egy évre 10 kor.

TANUGY.

Az ipariskolai bizottság ülése
Nagyvárad város iparoktatási bizottságának tagjait a városház tanácstermében f. é. okt. hó 18-án pénteken d. u. 4 órakor tartandó ülésre tisztelettel meghívom. Tárgy: Folyó ügyek. Nagyvárad, 1901. okt. 10. **Ragány János**, elnök.

SZINHAZ.

HETI MŰSOR.

Vasárnap: d. u. Vöröshajú este: Boszorkányvár.

Hétfő: Figaró házassága.
Kedd: Kismama (először).
Szerda: Kismama.

Boccaccio.

Az örökké kedves, örökké szép Boccacciót látnuk, ki tudja hányadszor s meg fogjuk még nézni, ki tudja, hányszor. Kellemes, dallamos zenéje, bűvös áriái, pajkos meséje ma éppen olyan üdítő hatnak, mint hatottak évekket ezelőtt. Suppé zenéje ma is első helyen áll az operett-irodalomban.

Csupa tűz, csupa graciozitás a darab, lyennék kell lennie a főszereplőnek, Boccaccio-nak is. Es erre a szerepre egyenesen rászületett **Amon Margit**. Szép természetével, ügyes játékával, pajkos jó kedvével s kedves énekével ezt tette egyik legjobb szerepévé s ebben mutatkozott már többször a magyar színpad egyik teljes szubrettjének. Csak itt-ott nem vigyázott keférepp a tolerős magas hangokra. Ennekben tökéletes, kifogástalan **Fiametta** volt **Szekely Irén**. Hangjának minden lágy-sága és behízogó csendése érvényre jutott. **Lányi Edith**, **Szekely Anna**, **Benkő Jolán** kisebb szerepekben tetemesen kivéve **Benkő Jolán** énekét. A férfiak közül első helyen **Nyáray István** dicséret. Lamontandójában sok ugyan még a túlzás, kritika a túlzott vágyakozás is, de már a tavalyhoz képest haladás tapasztalunk a finomabb, igazi komikum felé. Néhány új jellemző vonást találunk alakításában. E kével kitűnt **Pintér Imre**, ügyes játékával **Bérczy Gyula**, **Perényi Margit** is érezhető volt, hogy több pihenőben van benne. Megfelelő volt **Hunji** is.

Dicsőretekkel kell megemlékeznünk az évekfordulóra a rendezésről is. Mindkettő hatásra számított és hatásért el.

Es ezzel bezzárta a színi idey második évadot pár szíval visszatérhetünk az eddigi **Bécs**. Ekkor a magányos Madás szerepében lemeváltatásáról, a többi közül csak a **Lányi Edith** vezényelt ellenében kifogást tenni.

Egyébként a műsor változatos, élénk, az előadás menete némi haladást mutat a tavalyihoz képest.

Ha a haladás állandó lesz, a közönség mostani megelégedése és színházpártolása is állandó marad.

A Kismama bemutatója. Erdekes est lesz kedden színházunkban. A Vigszínház nagy népszerűségnek örvendő repertoár darabját: a Kismama című szellemes vígjátékot mutatják be. A kitűnő vígjáték főszerepeit **Pintérné**, **Erdélyiné**, **Szohner Olga**, **Kacziány Viola**, **Patakyl**, **Bérczy és Krasznay Andor** játsszák. A Kismamát ezenkívül még egyszer kitűzték a jövő hét műsorába.

A gascognei nemes. Suppé gyönyörű operettje, melyet a nagyvárad közönség évek óta nem látott, e hét végén színpadra kerül. Az operettben **Szekely Irénnek**, **Amon Margitnak**, **Pintérnek**, **Perényinek**, **Füredynek** és **Bérczinek** van kitűnő szerepe.

Figaró házassága. Hétfőn **Bonnarches** híres, pompás vígjátékát: **Figaró házasságát** adják. A vígjáték főszerepeit **Benkő Jolán**, **Erdélyiné**, **Pintérné**, **Szohner**, **Nyáray** és **Patakyl** játsszák.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 16.

Idénybérlet 16.

Nagyváradon, vasárnap, 1901. okt. 13-án

délután 3 órakor, fél helyárral

VERESHÁJU.
Népszínmű.

este fél 8 órakor, rendes helyárral

Boszorkányvár.

Operette.

1. felvonás: **A számkivetés.**
2. felvonás: **A fiatal nagyanya.**
3. felvonás: **Dáridó a boszorkányvárban.**
4. felvonás: **A bűvös álom.**
5. felvonás: **A boszorkányüzök.**

HELYÁRAK: Nagypáholy 7 fr. földszinti és első emeleti páholy 6 fr. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 fr. 50 kr. Kőszék 1 fr. 20 kr. Tánulások 1 fr. Erkölyülés 1-6 sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., Erkölyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártszék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Dúák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 óra után.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárayítás fél 7, vásár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Holnap hétfőn, okt. 14-én

Figaró házassága.

Vígjáték

REGÉNY-CSARNOK

KÖVESSÜK ÖT!

Ira: **Stankiewicz Henrik**. Fordította: **dr. Rada István**. 15.

Utánok haladt a Názáreti János, két óra között. Rohája fél béber kőpány volt vette s tövis koronával a románság fejéről vör csöppögött. A vörös csöppök lassan folytak le az arcán. Milyen meglepetés a románság s hasonló volt a vörös csöppöknek vagy koronájához.

Sap-dit volt az színdarab, gyenge, bizonytalan leptekek haladt.

A nép színpadonál közepett ábrándozásba merülnek határozott, a magy toll-pett a látható világ határain; egy től föl, mint a ki

szakitott a földdel és nem hallja a gyűlölet orditozását; arcán bocsánat ült, mely felülmulta az emberi bocsánat mértékét, szánakozás, mely felülmulta az emberi szánalom mértékét; már a végtelenség fénykőre vette körül, felül állt minden földi bajon, szelid és szenvedő volt, szenvedő, mintha az egész világ összes szenvedései rázudulak volna.

— Te Igazság vagy! — suttogák Antea reszkető ajkai.

A menet e pillanatban egészen közel volt az ágyhoz, sőt egy pillanatra meg is állt, hogy az elől menő katonák utat törhessenek.

Antea most néhány lépésről látta a Názáretiit. Látta, a mint a szelid játszott hajával, látta, a mint köpenyének viszfénye rásett sápadt és átlátszó arczára.

A tömeg, mely megrohanta, szűk kört vont a katonák körül, a kik kénytelenek voltak kifeszíteni ijaikat, hogy az elítéltet megvédjék a nép dühétől. Mindenütt ökökre szoritott kezek emelkedtek; kidülledt szemeket, csikorgó fogakat, rendetlen szakállakat, tajtékzó és káromkodó ajkakat lehetett látni.

Ő egy tekintetet vetett körül, mintha kérdezte volna: »Mit vétettem nektek?« Azután az égre emelte szeméit és imádkozott.

— Antea! Antea! kiáltott föl Cinna.

De ugy látszott, nem hallotta szólítását. Nagy könnyecseppek gördültek le arczán. Elfeledte baját; elfeledte, hogy napok és napok óta nem hagyta el ágyát.

Fölkelt és reszketve, mintegy szánalomtól és irgalomtól, de meg az őrvöngő nép iránti méltatlankodástól ittasan, tépni kezdte és a Názáreti lábaihoz szórta a jáczintokat és almafa-virágokat.

A csend rögtön helyreált. Az egész néptömeget megkapta e remek római nőnek látása, a ki hódolatot tanusított az elítélt iránt.

Ez a fiatal asszony sápadt, beteges alakjára emelte tekintetét s ajkai mintegy áldást rebegek.

Antea ágya vánkosaira hanyatlott. A világgosság, jóság, remény és boldogság egész áradatát érzé magára ömölni s még egyszer suttogá:

— Te Igazság vagy!

Azután ismét könyek fakadtak szeméből.

Az elítélt már elhadtát s ama hely felé vezették, a hol, egy sziklamélyedésben, a három nyílás volt, melybe a keresztet beállítani akarták. A tömeg egy pillanatra eltakarta őt előle; de a vesztőhely emelkedettebb levén, Antea nemsokára viszontlátta a sápadt arcot és töviskoronáját.

A legionáriusoknak ismét igénybe kellett venni botjaikat, hogy a kivégzés előkészületeit zavaró néptömeget kellő távolban tartassák. A két latort felhúzták a két oldal-keresztre. A középső kereszt csúcsára egy fehér táblát szegeztek, melynek két végét a feltámadt szél rázta.

(Poly. köv.)

TAVIRATOK.

Erzsébet hercegnő eljegyzése.

Bécs, október 12. (Saját tud. táv.) **Lányayné Stefánia** grófné leányát, Erzsébet hercegnőt **Windischgratz Ottó** herceg, ulanus főhadnagy jegyezte el, kibe **Erzsébet** hercegnő már régen szerelmes. Az udvari körök, mintán nem óhajtották ezen házasságot, délvidékre küldték feledni a hercegnőt, azonban hasztalan; sápadtabb lett, hervadt napról-napra, szenvedett, de feledni nem tudott. Mostan édes anyja **Stefánia** járt ő felségénél ez ügyben, ki a házasságha beleegyezett s a nyilvános eljegyzés hétfőn meg is lesz tartva. A herceg családja előkelő származású és az uralkodóházzal egyenrangú. 1873. született, tehát tíz évvel idősebb Erzsébetnél; atyja **Ernő** herceg, anyja **Gettinger Kamilla** hercegnő.

Horváth ércszobrának leleplezése.

Szombathely, okt. 12. (Saj. tud. t.) Ma délelőtt leplezték le nagy ünnepséggel **Horváth Boldizsár** ércszobrát. Óriási közönség vett részt az ünnepélyen, képviselve volt a megye, város, család, továbbá a tudományegyetem, akadémia és Kisfaludy-társaság. Az ünnepély a rossz idő következtében a megyeház disztermében folyt le.

Az ünneplők óriási lelkesedése között nyitotta meg az ünnepélyt Ehen Gyula polgármester; utána Heredics Ferencz mondott gyönyörű megható emlékeztetőt; Vecsey Tamás az akadémia, Hegedüs István a Kisfaludy-Társaság nevében üdvözölte az ünneplőket s méltatta Horváth érdemeit. A megyeháztól a kellemetlen idő dacára impozáns menetben vonultak ki a szobor elé a Deákterre, ahol az ünnepi óda elszavalása után megkoszorúzták a nagy férfi emléké ércszobrát. Délben háromszáz teritékű bankett volt.

A búr háború.

London, október 12. A Renter-ügynökség jelenti Middelburgból tegnapi kelettel: Lotter búrvezetőt halálra ítélték. Kitchener lord megerősítette az ítéletet. Öt más embert, a kik szintén Lotter kommandójához tartoztak, szintén halálra ítélték, de a halálos ítélet élet-hossziglani fegyházbüntetésre változtatták át.

Budapest, okt. 12. (Saját tud. táv.) Mint értesülünk, Middelburgban ma reggel végezték ki Lotter búr parancsnokot.

Budapest, okt. 12. (Saj. tud. táv.) Londonból jelentik, hogy a napokban Konatiportnál a búrok heves csatát vívtak az angolokkal. Az angolokat a portugál határon átszorították, a hol fogásba estek. A búrok csendben visszavonultak.

Határsértés.

Konstantinápoly, október 12. A porta Bakic montenegrói követnél panaszt tett a miatt, hogy a montenegróiak ok nélkül megsértették a határt és megtámadták Novsilo községet és követelik a szükséges intézkedések megtételét arra nézve, hogy a további határsértéseknek elejét vegyék. (M. T. I.)

Ujabb petíció.

Budapest, okt. 12. (Saját tud. táv.) A kuriához ma érkezett a második petíció, melyben **Degenfeld Lajos** szabadelvű párti választói kérik Benedek János hajduböszörményi függetlenségi képviselő mandátumának megsemmisítését a felmerült szabálytalanságok alapján.

Angolországból.

London, Sir Edvard Gray New-Dasle on Aynében beszédet tartott, a melyben helyeselte Azquithnek amaz újabb kijelentését, hogy szükséges, hogy a liberális pártnak az ir párttól függetlenné kell lennie és kijelentette, hogy ez idő szerint lehetetlen, hogy egy liberális kormány teljesítse azokat a feltételeket, a melyektől az irék támogatásukat függővé teszik. Egyébiránt a kormány a legközelebbi években kényes és imperialisztikus kérdésekkel van elfoglalva. Nem szívesen látná, hogy a kormány a nyolcz ir nemzetiségitől függjön, a kik a britt érdekekkel szemben elengedhetetlen érdeket tanúsítottak. (M. T. I.)

Az ákosfalvi képviselő fogadtatása.

Budapest, okt. 12. (Saj. tud. táv.) A budapesti egyetemi ifjak azon alkalomból, hogy Makkai Zsigmond ákosfalvi képviselő Budapestre jön, nagy ünnepséget fognak rendezni; már nagyban folynak az előkészületek, hogy méltóan fogadhasák a nép kebléből választott képviselőt a fővárosba érkezésekor.

A porta előleget akar.

Konstantinápoly, okt. 11. A porta lépéseket tesz az ottomán banknál és a német banknál nagyobb előleg megadása iránt, melyet részben a Lorando-féle követelés kifizetésére fordítanak. Bapst francia nagykövetségi tanácsos Párisból utasításokat kapott, hogy gyakoroljon pessziót Törökországra abból a czélből, hogy a Lorando-ügyben választ adjon. A Párisban tanuló törökök hátralékos járandóságuk haladéktalan megfizetését követelik. (M. T. I.)

A román király utazása.

Bukarest, október 12. A király, a szász-meiningeni öröksherczeg, a trónörökös, Sturza miniszterelnök, a ki ideiglenesen a hadügyminiszteriumot is vezeti, a közmunkaügyi miniszter és a vezérkar kíséretében Riminicerába érkezett; a pályaudvaron a polgármester, a prefektus és a katonai és polgári hatóságok képviselői fogadták. Az üdvözlés után a király a székesegyházban Te Deumot hallgatott. A város fel van lobogozva. (M. T. I.)

Virchov ünneplése.

Berlin, okt. 12. A reggeli lapok vezércikkében ünneplik Virchov 80-ik születésnapját. A Klinische Wochenschrift diszkidást adott, a melyben az egész világ legkiválóbb orvostudósai, részben hazájuk nyelvén ünneplik Virchov érdemeit az orvosi tudomány körül. Első helyen áll Bacelli tanárnak latin nyelvű cikke. (M. T. I.)

Az új emir.

Simla, október 11. Habibullah az indiai alkirálynak levelet írt, amelyben az emirnek e hó harmadikán bekövetkezett haláláról értesíti és hozzáteszi, hogy fivérei és a hadsereg egy és ugyanazon a napon a nyilvános turbaron emirnek ismerték el és neki hűséget esküdtek. Habibullah ezután kijelenti, hogy atyja nyom-

dokaiba akar lépni és reméli, hogy a két kormány közötti barátság még erősödni fog. (M. T. I.)

KOZGAZDASAG.

Az osztálysorsjáték tegnapi húzásán a következő főbb nyerevényeket húzták ki:

200.000 koronát nyert: 36800.
10.000 koronát nyert: 83712.
5000 koronát nyertek: 5764 65658.
2000 koronát nyertek: 14802 16029 18284 19174 29958 32000 33897 35436 45721 50006 54084 58691 72075 74585 75347 77286 79921 80277 84518 84640 90746 95226.
1000 koronát nyertek: 1772 3132 5277 6198 6808 10138 12842 18641 18648 25860 30813 31044 31199 31111 33629 36716 37525 38834 44840 47128 49021 51731 53112 54230 55838 55886 61650 62513 63437 69678 69986 81582 84145 94650 94779.
500 koronát nyertek: 3479 7161 8499 14739 20341 21447 22431 22920 31124 34062 35128 68368 42144 43022 44088 44503 56514 48373 48731 49186 51599 51849 52018 51294 56166 62423 62444 63387 63649 71189 72172 73585 73887 75547 75685 78493 80044 80614 80661 81750 83271 84945 89904 92196 85178 96202 9795 98174 99862.

A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

Eladó

bükk-makktermés.

Gróf Bánffy Rózsa szilágy-nagyfalusi uradalmában 1300 kat. holdnyi bükk-erdőnek dus makktermése (tisza bükkállag) szabad kézből eladó. Eme erdőterület 3 drb. külön álló, egymáshoz közel lévő erdőből áll, mindenütt bőséges jó víz található. A makktermés összesen vagy külön, darabonként is megvehető.

Értekezhetni: **Czanyuga Agoston** urad. tisztartóval **Szilágy-Nagyfaluban.**

212-3-3.

Van szerencsénk a n. érdemű közönség szives tudomására adni, hogy az alant jegyzett cikkek árait mélyen leszállítottuk és

teljesen kiárúsítjuk

u. m. Színes selyem kelmék, nyári női ruha szövetek, mosó zefir, batiszt, angol vászon és fehér batisztok.

Szövött áru kesztyűk, gyermek- és fiu tricó ing, nadrág, netz ingek. Tenis flanell és satin ingek, övek, sapkák és egyéb idény cikkeket.

Az összes raktáron levő napernyőket, blousokat és női fűzőket

minden elfogadható árban eladjuk.

Tisztelettel

Kunz József és társa cég,

Nagyvárad, Szt. László-tér.

SZERKESZTOI POSTA.

Szüreti vendég. Erősen lucskos és kesergő hangulatu szüreti versét közöljük egész terjedelmében a következőkben:

Modern szüret.

A váradi szőlőhegyen
Hej! a szüret búsan megyen,
A vendégnek nagy a kedve
Köve viszik a szüretre.

Szomoruan szól a nóta,
Mind elázott a banknóta,
Azik, fázik mind a szedő,
Jaj, beh szomorú az idő.

Nem messzire a nagy város,
Hej! a gazda nyakig sáros,
A pohara vízzel teli,
Sok átokkal fűszerezi.

Tanácsnok ur, jó barátom!
A hamis bort nem én gyártom.
Ki a bünös? ... Lásza végre,
Nézzen fel a felhős égre.

Azért hull a zápor eső,
Barabás a képviselő.
Hej! ha Tisza meglelt volna.
Térdig járnánk a nagy porba.

Szüreti vendég.

Boesánatot kérünk, de az ugyan nem sokat érne szüreti örömeknek, ha *porban* járnánk térdig. Bizonyára ez inspirálta azt a másik szüreti poétát, a ki a modern szüretre a következő sokkal vigabb hangulatu verset rögtönzötte:

Modern szüret.

A váradi szőlőhegyen
Hej, a szüret vigan megyen.
A vendégnek nagy a kedve,
Záporban is jár szüretre.

Esik eső karikára,
Örömkönn az Barabásra!
Valahány csepp hull a földre,
Virág hajt ki majd belőle.

Örömkönn hull a szemekből,
Örömkönn hull a fellegből.
Tiszta bor van a pohárba' —
Mind egy cseppig: Barabásra!

Ugyan próbálja mind a két verset előadni valamelyik szüreti mulatságon; meglátja, melyikre fognak összecsendülni a poharak?

Forgalmi kimutatás 1901. évi okt. hó 8-ról. Tiszta buza körülbelül 1000 hltr, kétszeres buza 250 hltr, rozs 400 hltr, árpa 150 hkl, zab 220 hltr, tengeri 350 hltr, burgonya 290 hltr. Lásbas jószágok: Hizott sertés mintegy 110 drb, félhizott 148, sovány 165, süldő 460, malac: 480, hizott marha 14, jármás ökör 300 fejős tehén 200, borju 240, bivaly 10, juh és kecske 600, ló 258.

Kelch Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántúli eredeti átvirata. —

Magyaridő.

	Budapest, okt. 12.
Buza októberre	784
Buza áprilisra	830
Tengeri	514
Rosz okt	669
Zab ápr.	698
Káposzta, repce, aug.	—

Betétközlés

	Budapest, okt. 12.
Osztrák hitel	625 50
Magyar hitel	629 50

Allamvasut	624 50
Rimamurányi	416
Magyar jelzalog	483
Salgótarján	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. okt. 12-én.

Magyar aranyjárdék 4%	118 30
Magyar koronajárdék	92 65
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	121 75
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100 25
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-L61	119
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	92 25
Italmérségi jog megváltási kötvény	99 85
Hozváb-szlavónföldtehermentesítési kötvény	98 50
Magyar nyerelemény-sorsjegy-kölcsön	177
Tiszahályozásás szegedi sorsjegyek kölcsön	144
Osztrák járdék papírban	98 30

Osztrák járdék ezüstben	98 20
Osztrák járdék aranyban	118 90
Osztrák korona járdék	95 10
Osztrák államsorsjegyek	188 50
Osztrák magyar bank részvény	16 80
Magyar hitelbankrészvény	681
Osztrák hitelintézet részvény	629
Párisi vista	—
20 frankos arany (Napoleon'or)	19 01
Németbirodalmi márka	—
London vista	—
20 márkás arany	28 44

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

JEGYZÉKE az
50,000 nyereménynek.
Legnagyobb nyereség a legszerezesebb esetben:
1.000,000 korona!

Az összes nyeremények 5 hónap alatt kisorsoltatnak és készpénzben fizetendők.

	Korona
1 jutalom	600000
1 nyer. a	400000
1 " "	200000
2 " "	100000
1 " "	90000
1 " "	80000
1 " "	70000
2 " "	60000
1 " "	40000
3 " "	30000
1 " "	25000
2 " "	20000
3 " "	15000
31 " "	10000
67 " "	5000
3 " "	3000
432 " "	2000
763 " "	1000
1238 " "	500
90 " "	300
31700 " "	200
3900 " "	170
4900 " "	130
50 " "	100
3900 " "	80
2900 " "	40
50,000 nyer. és jut. kor. összegben	13.160,000

Kiváló szerencse

TÖRÖK-nél

Nagyon sokan szerencsések lettek általunk.

Öt és fél millió koronánál többet nyertek nálunk nagyrebecsült vevőink.

Az egész világ legesélydusabb sorsjátéka a mi m. kir. szab. osztálysorsjátékunk, mely nemsokára újból kezdetét veszi.

100,000 sorsjegy **50,000**

pénznyereménnyel sorsoltatik ki, tehát az összes sorsjegyek fele nyer a mellékelt soroslási jegyzék kimutatása szerint.

5 hónap alatt összesen **Tizenhárom millió 160,000** koronát, egy hatalmas összeget sorsolnak ki. Az egész vállalat **állami felügyelet** alatt áll.

Az I-ső osztály **eredeti sorsjegyeinek** tervszerű betétjei a következők:

egy nyolczad (1/8) forint	— .75	vagyis	1.50	korona
egy negyed (1/4)	> 1.50	>	3.—	>
egy fél (1/2)	> 3.—	>	6.—	>
egy egész (1)	> 6.—	>	12.—	>

A sorsjegyeket **utánvétellel** vagy a **pénz beküldése** ellenében küldjük szét. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket kérünk azonnal, de legkésőbb

f. év október hó 20-ig

bizalommal hozzánk küldeni.

Török A. és Tsa.

BANKHÁZ

Budapest,

Hazánk legnagyobb detail osztálysorsjáték üzlete.

Főáruházi osztálysorsjáték osztályai:

1. Váci-körut 4.
2. Muzeum-körut 11.
3. Erzsébet-körut 54.

Rendelőlevél levágandó. **TÖRÖK A. ÉS TÁRSA bankháza Budapest.**

Kérek részemre I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget korona összegben { utánvételezni kérem } A nem tetsző tör-
{ postautalvánnyal küldöm } lendő
{ mellékelem bankjegyekben (bélyegegben) }

Pontos cím:

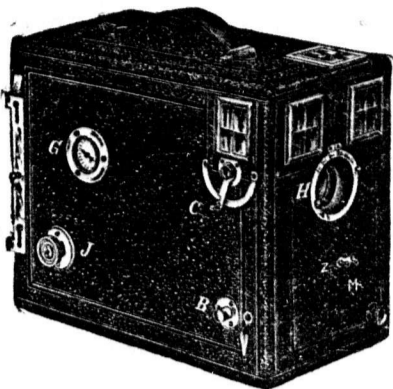
Eladó földbirtok.

Kardón, Félix-fürdő mellett, egy **25 holdból álló földbirtok**, mely egy tagból áll, szabad kézből azonnal eladó. Egy hold 300 korona.

Bővebb értesítéssel szolgál: **Marián Mitru** tulajdonos, Kardón.

199-3-3

Mindennemű fényképészeti kellékek és gépek gyári árban kapható

Weinstock Fülöpnél

Nagyváradon,
Szt. László-tér 47-ik szám.

Képes árjegyzék bérmentve.

Amerikát — Nagyváradon

**Fillérből lesz a korona,
ez a jelszava az**

**Amerikai áruháznak, Fő-utca,
Bazár-épület.**

A bekövetkező őszi sasionra üzletünket újból megnagyobbítottuk és pedig dus választékot tartunk a legutolsó divatu női ruha-szövetek, casán, posztó, barchet és flanel kelmékből.

A legolcsóbb árban kaphatók:

Vászon, chiffon, kanavász, kreton, szőnyeg, ágygarnitúrák, posztó és berliner kendők, blous és diszitó selyem kelmék és mindennemű rövidáru cikkek.

Még eddig nem létezett olcsó árban adunk el:

Női, férfi és gyermek téli alsó ingeket és kis öltönyöket, berliner sapkákat, rekliket és fejkötőket, férfi kemény elejű és puha elejű ingeket, kézelőt és gallérokat.

Igen nagy raktárt tartunk

kész női blousokban és női alsósoknyákban, jutányos árak mellett készítünk mérték után női blousokat és aljakat bármilyen anyagból, ugyszintén paplanokat a legrövidebb idő alatt.

193-8-20

Tömeges látogatást kér

Amerikai áruház, Fő-utca, Bazár-(színházi)-épület.

a hol minden olcsó, semmi sem drága.

Igen érdekes és tanácsos

meglátogatni.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA R. T.

Nagyvárad, Apáczá-utca 3. szám.

Művek,
folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:
izléses kivitelben
mindennemű
nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek,
számlák, falragaszok,
báti meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.